

DATOS IDENTIFICATIVOS

Medidas de Protección do Menor en Situación de Risco e Desamparo

Materia	Medidas de Protección do Menor en Situación de Risco e Desamparo			
Código	V08M042V01102			
Titulación	Máster Universitario en Menores en Situación de Desprotección e Conflito Social			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	7	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento				
Coordinador/a	Martínez Hens, Elena			
Profesorado	Casado Neira, David Estévez Abeleira, Teresa Dolores Fariña Rivera, Francisca Martínez Hens, Elena Martínez Táboas, María Teresa Noriega Rodríguez, Lidia			
Correo-e	mhens@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia realízase un estudo sobre o réxime protector ao menor de idade en situación de risco e desamparo instaurado por el ordenamento xurídico. Para iso é preciso determinar que entende o lexislador como situacións que provocan la desprotección dos menores de idade e cales son os mecanismos que legalmente se estableceron para a súa superación. Debido á amplitude de supostos nos que o menor pode atoparse, se dividiu a materia en diferentes apartados nos que se analiza, de forma puntual, a problemática específica. En referencia ao contido da materia, sinalar que se analizarán as normativas en vigor e para observar a súa aplicación práctica comentaranse diversas resolucións administrativas e xudiciais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	capacidade de síntesis e análise
B2	capacidade de aprender de forma autónoma
B3	capacidade de xestión da información
B4	capacidade de organizar e planificar
B5	capacidade de resolver problemas de forma efectiva
B6	capacidade de argumentar e rebatir ideas, aplicando un pensamento crítico e lóxico
B7	capacidade de investigar de forma colaborativa
B8	preocupación pola calidade
B9	comportarse de forma ética e con responsabilidade social como cidadán e como investigador
B10	comunicarse de maneira efectiva no ámbito académico e investigador
B11	traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada e interdisciplinar
B12	capacidade de captar e aproveitar con eficiencia os recursos destinados á investigación
C1	Capacidade de comprender sistematicamente a situación xurídica e social dos menores desprotexidos e en conflito social
C2	Capacidade de facer unha avaliación e análise crítica da normativa vixente e dos mecanismos de intervención psico-social aplicables ós menores desprotexidos e en conflito social
C3	Capacidade de aplicar os coñecementos adquiridos e de resolver problemas que afectan ós menores desprotexidos e en conflito social, dende una perspectiva interdisciplinar

C4	Dominar habilidades e métodos de investigación especificamente relacionados cos menores desprotexidos e en conflito social
C5	Capacidade de concebir, deseñar e por en práctica, con seriedade académica, un proceso de investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social
C6	Capacidade de comunicar e compartir coa comunidade académica e a sociedade en xeral os resultados da investigación para o su aproveitamiento efectivo
C7	Capacidade de facer unha análise crítica e debater en foros de carácter científico e investigador propostas e ideas novas xurdidas no referido ámbito de estudo
C8	Capacidade de incentivar e impulsar en contextos académicos e profesionais a investigación no ámbito dos menores desprotexidos e en conflito social

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento por parte do estudante os aspectos teóricos e prácticos dos menores de idade en situación de risco e desamparo. O alumno poderá profundar en temas tales como, entre outros, o acollemento de menores e a protección do menor nas situacións de crises de parella e de discapacidade.	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8

Contidos

Tema	
Estatuto xurídico do menor: evolución histórica.	Cambios lexislativos na protección do menor. Evolución histórica e configuración actual.
Indicadores de desprotección familiar e social dos menores.	A familia contemporánea. Definición e tipoloxía familiar. Familias funcionais, disfuncionais e desestructuradas. O menor en situación de exclusión social. Causas, factores de risco social e tipos de exclusión social e/ou marxinación social do menor. Indicadores de desprotección familiar e social dos menores.
Situacións de risco e desamparo. Garda. Acollemento.	Diferenciación entre as situacións de risco e desamparo. A garda administrativa. O acogimiento familiar e residencial. Novidades na lexislación actual.
Protección do menor en situacións de crises de parella. Protección do menor con discapacidade.	Medidas de apoio do menor con discapacidade. O interés do menor. Custodia individual e custodia compartida. Lexislación estatal e autonómica.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas de forma autónoma	0	89	89
Lección maxistral	24	0	24
Exame de preguntas obxectivas	1	61	62

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas mediante a aplicación dos coñecementos adquiridos, da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución. O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara investigacións, memorias, resumos de lecturas e conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/as estudantes que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	O profesor atenderá e resolverá as dúbidas individualmente ou en grupo, en relación á materia, non só na aula e nas tutorías no despacho, senón tamén a través de correo electrónico e no campo virtual. O obxectivo é proporcionar aos alumnos a orientación, o apoio e a motivación necesarios en proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas de forma autónoma	Para unha mellor aprendizaxe da materia por parte do alumnado, o profesor resolverá aquelas dificultades que lles xurdan respecto da materia, así como de aqueles traballos e exercicios que realicen de forma individual. O profesor atenderá aos alumnos na aula, nas tutorías no despacho e a través do correo electrónico e no campo virtual.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas mediante a aplicación dos coñecementos adquiridos, da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, e adestrarse en procedementos alternativos de solución. O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara investigacións, memorias, resumos de lecturas e conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/as estudantes que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...	40	C1 C3 C8
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...	40	C1 C4 C7 C8
Exame de preguntas obxectivas	Probas que avalían o coñecemento que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos/as seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades	20	C1 C4 C8

Outros comentarios sobre a Avaliación

a) ALUMNADO SISTEMA DE EVALUACIÓN CONTINUA.

1º Para que o/a alumno/a sexa avaliado por el sistema de evaluación continua, deberá asistir como mínimo ao 75% de las sesiones de la asignatura. El alumno/a que puntualmente e por motivos imprevisibles y xustificados debidamente non poida completar este porcentaje de asistencia deberá porse en contacto por escrito al respectivo coordinador/a da asignatura y este/a valorará si la puntual falta de asistencia puede ser suplida por los métodos de evaluación que se le indiquen.

2) Pola asistencia a clase o/a alumno/a poderá obter ata un 40% da calificación final. O 60% restante da calificación final resultará da avaliación de los traballos e das actividades establecidas polo profesorado baixo a supervisión do coordinador/la da asignatura. En concreto, por resolución de problemas de forma autónoma un 40 % e examen de preguntas obtexivas un 20%.

3) Na convocatoria extraordinaria o/a alumno/a deberá entregar os traballos e actividades esixidas na materia ao longo do curso, e ademais deberá presentarse a unha proba final, teórica e/ou práctica que le indicará el coordinador/a de la asignatura.

B) ALUMNADO SISTEMA EVALUACIÓN NO CONTINUA: o alumno/a que non asista o mínimo do 75% de las sesiones de la asignatura y que en su caso no justifique debidamente la falta de asistencia puntual e imprevisible podrá obtener el 100% de la calificación realizando una prueba final de evaluación, teórica y/o práctica que le indicará el coordinador/a de la asignatura en la convocatoria ordinaria y/o extraordinaria fijada al efecto además de entregar los trabajos y actividades exigidas en la materia a lo largo del curso, si así se lo indica el coordinador/a de la asignatura.

C) PROBAS DE EVALUACIÓN: As datas e horarios das probas da avaliación especificaránse no calendario aprobado no seu caso pola Comisión académica do Máster para o curso 2023/2024.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Caparrós Civera y Jiménez-Aybar, **El acogimiento familiar. Aspectos jurídicos y sociales**, 2001,

De Andrés Irazazábal y Hernández Catalán, **Filiación, adopción y otras formas de protección de menores**, 2006,

García Garnica, **Aspectos actuales de la protección jurídica del menor**, 2008,

Díez García, **Desamparo de menores y acogimiento**, 1999,

Feliu Rey, **Comentarios a la Ley de adopción**, 1989,

Fluiters Casado, **Acogimiento y adopción**, 1996,

Linacero de la Fuente, **Protección jurídica del menor**, 2001,

Múñoz Rojas, **Perspectiva judicial del acogimiento y la adopción**, 1989,

Pérez Álvarez, **La nueva adopción**, 1989,

Serrano Ruiz-Calderón, **Abandono y desamparo de menores en el Derecho civil español**, 2004,

Vivancos Sánchez, **Constitución de la tutela automática tras la declaración de desamparo**, 2000,

---

Recomendacións
